

TABORIŠČNIK

Štev. 66., Leto I.

ŠPITAL NA DRAVI

Petek 15. novembra 1946.

TRST ŽARIŠČE SPOROV

NEW YORK. Tržaško vprašanje še vedno povzroča štirim ministrom velike skrbi in težave. Tudi na včerajšnji seji niso našli pota do soglasja ali vsaj kompromisa. Vzrok spora je sedaj vprašanje, kako oblast naj ima v statutu predvideni guverner. Molotov stoji slejkoprej odločno na stališču, da se mora guvernerjeva oblast zmanjšati v korist ljudske skupščine. Byrnes je ugovarjal, da sedanje vznemirjive prilike v Trstu onemogočajo izvajanje ljudskih pravic, posebno če guverner ne bo imel močne oblasti. Tudi ni prišlo do soglasja o času umika zavzniških čet iz Trsta. Danes zvečer bo Svet četvorice ponovno razpravljajal o oblasti in pooblastilih guvernerja. Dopisnik BBC pa javlja danes zjutraj iz New Yorka, da so se vkljub še vedno trajajočemu nesoglasju razlike v pogledih nekoliko zmanjšale. V ameriškanskih uradnih krogih so sinoči objavili, da bodo podprli nekatere italijanske težnje posebno še željo Italije, da bi bila čimprej sprejeta v Organizacijo Združenih narodov.

NEW YORK. V pondeljek se zopet sestane glavna skupščina Združenih narodov. Na slovesni seji bodo sprejete nove članice Švedska, Islandija in Afganistan. Volili bodo tudi tri nove člane v Varnostni svet. V januarju namreč poteče funkcijska doba Holandiji, Egiptu in Meksiki. - V političnem odboru je včeraj avstralski delegat očital Sovjetski zvezi, da zlorablja pravico veta. Predlagal je, da se pravica veta odpravi razen v onih vprašanjih, ko gre za svetovni mir. - V gospodarskem odboru se je Amerika včeraj izjavila proti novi mednarodni organizaciji, ki bi nadomestila Unro. Vkljub temu so Združene države pripravljene pomagati onim državam, ki se gospodarsko še niso opomogle. - V varuškem odboru se je včeraj več delegatov izjavilo proti priključitvi bivše nemške južnozapaadne Afrike k Južnoafriški zvezi.

Atene. Ministreški predsednik Tsaldaris je včeraj objavil, da so pri napadu tolovajskih tolpa na vas Skrad, ki leži ob jugoslovanski meji sodelovali napadalci iz sosednjih držav. Ob umiku upornikov iz Skrada so jugoslovanski vojaki tvorili zaščitnico. Tolpa, ki je vdrla v vasico Skrad, je tam pobila 50 civilistov. V borbi pa je padlo 17 grških vojakov, 15 pa je bilo težje ranjenih.

Oslo. Nobelove nagrade za mir in fiziko so bile podeljene samo Amerikancem.

Pariz. Komunisti zahtevajo zase predsedstvo v novi vladi. Sestaviti hočejo vlado "Demokratske unije". Verjetno pa ne bodo uspeli, ker so socialisti proti obnovi Ljudske fronte. Radikalni so sicer ostro "protiklerikalno" nastrojeni, vendar so hujši konservativci kot so ljudski republikanci. Marksistične stranke imajo v novem parlamentu 290 sedežev, nemarksistične pa 313.

Bukarešta. Opozicija je poslala velesilam noto v zadevi romunskih volitev.

NEMCI V JUGOVZHODNI EVROPI

V svojih značilnih "Prerezih" govori zapiskar avstrijske kulture političnega tednika "BRAZDA" (Die Furche) v številki 45. z dne 9. t. m. v zapisku pod naslovom "Upanje v Romuniji" o tem, kaj se je zgodilo po posameznih jugovzhodnih evropskih državah po zadnji vojni z Nemci na splošno in posebej kaj v Romuniji. Kar utegne iz tega zapiska zanimati naše bralce, je to, da je zapiskar mišljenja, da vprašanja o usodi nemških manjšin po jugovzhodnih evropskih državah na noben način niso še dokončno rešena, dalje, da bo zgodovina šele govorila o tem, kako sta Madžarska in Češkoslovaška opravili možnost, ki jima je bila na njuno željo dana v Potsdamu glede izselitve svojih nemških državljancev, in da je v Jugoslaviji Tito sam podvzel, da uredi nemško manjšinsko vprašanje in da manjka še internacionalno stališče nasproti njegovim metodam.

IZ DOMOVINE

V "Sloven. poročevalcu" z dne 5. t. m. objavlja Juš Kozak reportažo "Stari na mladinski progi", iz katere povzemamo naslednje značilne odlomke:

"Pripovedujem, da se mi zdi življenje v vasi včasih nekam potlačeno, nobena živahnost se ne opaža. Včasih se je pelo na vasi, zdaj človeka pogosta tišina kar osupne. Gotovo je temu vzrok štiriletna okupacija in težki udarci, ki so zadeli deželo. Ljudje se svobodi kar ne morejo privaditi. Poráženi bega še kuhajo sovraštvo in poniglavo molče, cerkvena reakcija podpihuje njihovo nevero v novo oblast in z verskimi sredstvi zastruplja ozračje. Kulaki (vel. kmetje, op. priobčevalca) se zavedajo svojega vpliva na ljudstvo, kateremu je bogastvo še pogosto izraz roči in veljave. Kritika, za katero porabljaajo kulaki vsako priliko, je zlobna in hinavska, ker izvira iz užaljenega samopaštva/ogroženega sitega zadovoljstva".

"V krajevne odbore se ponekod vrivajo skrivači, zaščitenci in bega, ki svoje duševnosti še niso pretopili. V nekaterih ljudskih odborih je zagospodovala reakcija. Trški mogotci vnašajo v krajevne odbore stari liberalizem in motre z viška delovno ljudstvo. Med njimi so tudi možje, ki so "služili" ljudstvu že na vseh programih. Razumljivo, da so začetne težave in nujni pojavi, kadar se gospodarske oblike menjavajo. A vendar..."

... "Še ena novost se sedaj pojavlja na deželi: Usmiljene sestre in to povečini najbolj konservativne so se razlezele po deželi. Naselile so se pri tem kulaku, pri drugem, pri "Koroščih" (družine, ki imajo begunce na Koroškem) in zaravijo ljudi. Župniki in kaplani priporočajo, naj vaščani v boleznih iščejo pomoči pri sestrah."

JUGOLIRA - METROPOLITANSKA LIRA 1 v 2. Jugoslovan. vojaška uprava v Julijski krajini je izdala ukaz št. 52., ki odreja za njim tečaj jugolire v coni B Julijske krajine, ki je izdala Gospodarska banka za Istro, Reko in Slovensko primorje, v razmerju z italijansko metropolitansko liro 1 v 2.

V PREDOSLJAH NA GOR. je 29. okt. t. l. ob pol 9. uri d. umrl g. š e n k Jože, ki se je pred nekaj meseci vrnil z delom svoje družine iz našega taborišča v domovino. Naj počiva v miru! Njegovim domačim tu in doma naše sožalje.

NAŠI FANTJE V GRADCU

Iz pisma, ki smo ga prejeli od naših fantov, ki študirajo na graški univerzi, priobčujemo naslednje zanimivosti, ki bodo gotovo zanimale tudi naše bralce. Pismo je datirano z lo. t.m.

... "Morda še ne veste, da smo dobili podružnico našega taborišča, in to ne daleč od našega UNRRA-inega Akademskega doma. Določeno je za študente iz ameriške cone, ki so bili do zdaj pri nas Stanovali bodo (nekateri menda že) v šoli na Grabenstrasse, koder je bila prej angleška vojašnica. Zadnjič je prišla sem neka Amerikanka in izposlovala to ugodnost za študente iz amer. pasu."

... "Prošnje za znižanje šolnine še sedaj leže na dekanatu. Izenačili nas bodo z domačini, več pa menda ne pojde. Tudi KZ-lerjem skušajo precej zmanjšati njihove pravice."

... "Zelo slabo mnenje je imela o nas "Vojaška vlada". Dejali so, da smo sami lenuhi in črnoborzijanci. In ko jim je naša Miss Jacobor nesla predvčerajšnjim študijske uspehe, so bili silno presenečeni. - Tudi YMCA je bila zadovoljna in dobili smo takoj darila v obliki garnitur rislanega orodja, papirja in dr. Zavezali so se, da nam bodo preskrbeli knjižnico. Mi smo jim že dali sezname, katere knjige posebno rabi- mo. Knjige da nam bodo preskrbeli iz Švice, "emčije in Avstrije, kjer se bo dalo kaj dobiti. Tako se nam tla že kar utrjujejo in tudi za bodočnost nismo črnogledi."

... "Komisij je vedno polno tukaj. Ogledujejo nas kot zverinjak Bankancev in vzhodnjakov. Pa naj le, samo da od tega kaj imeli. Nedavno sta bila tu dva gospoda iz Ženeve, neki Anglež in neki Švicar. Spraševala sta vsemoroče, kaj mislimo za bodočnost, kam bi radi itd. Z informacijami sta bila zadovoljna, vseskozi sta poudarjala, da je naša dolžnost, samo da študiramo, da imamo za to možnost in da jo bomo imeli tudi v bodoče. Za drugo bodo pa oni poskrbeli. Pretekli teden je bil eden izmed omenjenih dveh gospodov zopet tu. Stvar je dozorela namreč tako daleč, da je organizacija, ki jo omenjena dva gospoda zastopata, ustanovila v Gradcu svojo podružnico. Poudaril je zopet, da nam bo možnost študija še dolgo dana; za zaposlitev bodo pa že tudi oni poskrbeli."

... "Ker so taborišča obubožala in ker bo z denarno pomočjo hudo, se je naše zastopstvo obrnilo na več strani v svet, deloma po posredovanju naše Miss J. deloma g. Corselisa, za gnotno pomoč. Obrnili smo se na zapadne katoliške organizacije. Koliko bo uspelo, še ne vemo. Nekateri kolegi so že v hudih stiskah."

... "Pevski zbor smo spet postavili na noge. Vodi ga kol. M. s trdno, vztrajno in večjo roko. Patri kapucini, naši sosedje, so nas naprosili, da bi jim na njihovo žegnanje peli latin. mašo. mašo. Z navdušenjem smo se učili, pa so se spomnili, da bo ravno leto dni kmalu, kar smo v Gradcu. In naša Miss je dejala, da moramo praznovati resno, dostojno in svečano. Proslavljali bomo ob navzočnosti rektorja in dekanov fakultet, ki bodo za to priliko k nam povabljeni. "Ker pa bi programu mnogo manjkalo, če ne bi Slovenci zapeli", tako je rekla Miss, zato smo morali tudi to sprejeti. Včeraj smo se mučili do polnoči. - Kulturni krožek nadaljuje s predavanji ob sobotah. Vsa predavanja se zaključujejo v prav zanimivih debatah".

IZ TABORIŠČA

PRIHOD PRVE SKUPINE IZ LIENZA. Za včeraj zvečer ob 6. uri je bil napovedan prihod vlaka, ki je pripeljal skupino okoli 600 Lienčanov. Na spodnjem koncu taborišča ob železnici se je že pred 6. uro zbralo skoraj vso naše taborišče. Navzoč je bil celoten Unrin team z ravnateljem majorjem Jarviem in Miss Mishellovo na čelu. Za pomoč pri prekladanju osebne prtljage in vsega ostalega tovora je bilo na mestu 120 mož in fantov. Za razna druga dela so bili pripravljene skavtje. V pomoč so prišli tudi zdravniki, sanitetno osebje in učiteljstvo. Ves prostor vzdolž taborišča ob železnici je bil razsvetljen. Vlak je iz Lienza odpeljal s štiridesetminutno zamudo. Radi tega je bil transport za eno uro ustavljen na špitalskem kolodvoru, ker sta med tem pasirala progo dva druga vlaka. Tako je privozil naš vlak do taborišča z dveurno zamudo. Po že v naprej določenem načrtu se je izkladanje prtljage in ročnega tovora hitro dokončalo. Vsi so priskočili v pomoč. Novodošli so bili razporejeni že v naprej odrejene jim stanovanjske barake. Skavtje so opravili vodniško službo, učiteljice in bolničarke pa so pomagale prenašati male otroke. Najtežje je bilo delo z iztovarjanjem, prenosom in prevozom opreme, katere je bilo za približno 20 vagonov. Vkljub temu, da bil za to delo na razpolago ves taboriščni avtomobilski park, se je delo zavleklo še preko polnoči. Za novodošle je bila pripravljena topla večerja v taboriščni menzi. Ker pa so bili ljudje od naporene vožnje in vseh nevšečnosti v zvezi z njo utrujeni in prestraženi, je za veliko večino bila večerja prenešana v barake. Tekom današnjega dne bo izvršena registracija in ostale formalnosti in s tem bo včeraj dospela skupina tudi uradno vključena v špitalsko taborišče. Danes zvečer pa prispe -- upajmo, da brez zamude, drugi transport iz Lienza. Ko se zahvaljujemo vsem, ki so včeraj kakorkoli pomagali pri delu, jih prosimo, da tudi danes in jutri priskočijo na pomoč.

ODHOD 160 TABORIŠČNIKOV V TREFLING. Včeraj je zapustilo naše taborišče okoli 160 ljudi, ki so po odredbi višjih oblasti bili dodeljeni taborišču Trefling. Nekateri, ki so se popoldne vrnili še po dele svoje prtljage, so pripovedovali, da so zadovoljni s stanovanjskimi prostori, ker se jim ni treba tako stiskati kot pri nas. Tudi hrano oziroma boljše rečeno opoldansko kosilo so pohvalili.

KRIZA V NAŠEM NOGOMETNEM MOŠTVU. S skupino, ki je bila včeraj preseljena v Trefling, je odšlo tudi 7 naših najboljših nogometašev in sicer Stefan, Mide, Ilija, Aca, Tomić, Višević in Babanakovas. Taboriščnemu nogometnemu moštvu je prizadet s tem hud udarec. Da ne bi istočasno dobili nekaj dobrih moči iz Lienza, bi to pomenilo najbrže konec našega nogometa. Kaj so pomenili ti fantje, ne samo za naše nogometno moštvo, ampak v veliki meri tudi za športni ugled vsega našega taborišča, vedo zelo dobro vsi oni, ki so od prvih početkov spremljali razvoj in vzpon našega kluba. Nešteto lepih zmag so priborili našemu taborišču. Ob odhodu se jim vsi športniki iskreno zahvaljujejo in jim želijo v bodočnosti vso srečo in mnogo športnih in osebnih uspehov. Taboriščniki se bodo poslovili od njih v nedeljo popoldne, ko bodo na Strizniku odigrali poslovično tekmo proti reprezentanci "Technical College-a".

Včeraj zvečer po prihodu lienškega transporta je bil najden deški kožuh, obešalnik, ravnilo, glavnik, zobna ščetka. Dobi se v upravi "Taboriščnika" v baraki 2, vhod na južni strani.